

حقوق مالیاتی کاربردی

مراجع حل اختلاف مالیاتی

مؤلفان

سید احمد باختر

احمد زارع مقدم

انتشارات مجل

سرشناسه	: باختر، سید احمد
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: حقوق مالیاتی کاربردی: مراجع حل اختلاف مالیاتی/ مؤلفان: سید احمد باختر، احمد زارع مقدم
مشخصات نشر	: تهران: جنگل، جاودانه، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری	: ۲۲۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۴۷۱-۰
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا	
یادداشت	: کتابنامه
عنوان دیگر	: مراجع حل اختلاف مالیاتی
موضوع	: مالیات - قوانین و مقررات - ایران
موضوع	: حل اختلاف - ایران
موضوع	: راه‌های مالیاتی - ایران
موضوع	: بین‌ادرسه - ایران
شناسه افزوده	: زارع مقدم، احمد
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ج ۲ پ ۵۷۳ KM۲
رده‌بندی دیویی	: ۳۱۳/۵۵۰۵۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۱۳۴۵۵

عنوان کتاب: حقوق مالیاتی کاربردی: مراجع حل اختلاف مالیاتی
 مؤلفان: سید احمد باختر، احمد زارع مقدم
 ناشر: انتشارات جنگل، جاودانه
 ناظر فنی: امین لشکری
 نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۵
 قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۱۱۰۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۴۷۱-۰

<http://www.junglepub.org>
 email: info@junglepub.org

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹-۶۶۴۸۲۸۳۰
 ۰۳۱-۳۳۲۰۵۰۶۷-۳۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

مقدمه

فصل مقدماتی: کلیات..... ۱

گفتار اول: تعاریف و اصطلاحات ماده ۲۳۸ ق.م.م..... ۲

گفتار دوم: شرایط پذیرش اعتراض..... ۹

گفتار سوم: آثار پذیرش اعتراض..... ۱۱

فصل اول: هیأت حل اختلاف مالیاتی بدوی..... ۱۳

گفتار اول: ترکیب هیأت..... ۱۴

گفتار دوم: نحوه تشکیل هیأت..... ۱۸

مبحث اول: مکان تشکیل جلسات..... ۱۸

مبحث دوم: زمان تشکیل جلسات..... ۱۸

مبحث سوم: نصاب تشکیل جلسات..... ۱۹

مبحث چهارم: موارد رد اعضای هیأت..... ۱۹

مبحث پنجم: حق الزحمه اعضاء..... ۲۱

گفتار سوم: حدود وظایف و اختیارات هیأت..... ۲۹

مبحث اول: رسیدگی به اختلافات مالیاتی..... ۲۹

مبحث دوم: رسیدگی به شکایات ناشی از اقدامات اجرایی راجع به مالیات دولت از اشخاص..... ۳۰

مبحث سوم: رسیدگی به اختلافات ناشی از مالیات بر ارزش افزوده..... ۳۶

مبحث چهارم: صدور قرار تأمین مالیاتی..... ۳۹

گفتار چهارم: چگونگی تشکیل پرونده..... ۴۰

مبحث اول: ارجاع اداره امور مالیاتی..... ۴۰

مبحث دوم: شکایت مؤدی..... ۴۱

گفتار پنجم: نحوه رسیدگی و صدور رأی..... ۴۴

مبحث اول: نحوه رسیدگی..... ۴۴

بند اول: اقدامات قبل از تشکیل جلسه..... ۴۴

بند دوم: صدور قرار کارشناسی..... ۴۴

بند سوم: ابلاغ وقت رسیدگی..... ۴۵

بند چهارم: قرار رد اعتراض.....	۴۷
بند پنجم: قرار اناطه.....	۴۸
بند ششم: قرار رسیدگی توأمان.....	۴۸
بند هفتم: رسیدگی خارج از نوبت.....	۴۹
مبحث دوم: رأی هیأت و مندرجات آن.....	۴۹
بند اول: مقدمه.....	۴۹
بند دوم: مستند بودن رأی هیأت.....	۴۹
بند سوم: استدلال بودن رأی هیأت.....	۵۰
بند چهارم: خودداری از صدور آراء عام و کلی.....	۵۰
بند پنجم: تعریض به اسناد رأی قطعی است یا قابل تجدیدنظر.....	۵۱
بند ششم: قید نظر اقلین در متن رأی.....	۵۱
بند هفتم: تصحیح رأی هیأت.....	۵۲
بند هشتم: نحوه ابلاغ و احال رأی هیأت.....	۵۳
گفتار ششم: امتیاز عدم مراجعه مؤیدان به هیأت.....	۵۴
فصل دوم: هیأت حل اختلاف مالیاتی تجدیدنظر.....	۵۷
گفتار اول: چه کسانی حق اعتراض به آراء هیأت را دارند.....	۵۸
مبحث اول: مأموران مالیاتی مربوط.....	۵۸
مبحث دوم: مؤدی.....	۵۹
گفتار دوم: شرایط اعتراض.....	۶۰
گفتار سوم: مرجع تقدیم اعتراض.....	۶۱
گفتار چهارم: تکالیف اداره امور مالیاتی.....	۶۱
مبحث اول: وصول اعتراض.....	۶۱
مبحث دوم: ارسال پرونده به هیأت تجدیدنظر.....	۶۱
گفتار پنجم: ترکیب و ساختار هیأت تجدیدنظر.....	۶۲
گفتار ششم: وظایف و اختیارات هیأت تجدیدنظر.....	۶۲
مبحث اول: مرجع رسیدگی تجدیدنظر از آرای هیأت‌های بدوی.....	۶۲
مبحث دوم: مرجع رسیدگی به شکایات موضوع تبصره ۵ ماده ۲۴۷.....	۶۲
مبحث سوم: مرجع رسیدگی تجدیدنظر از آراء مربوط به اختلافات ناشی از قانون مالیات بر ارزش افزوده.....	۶۲

۶۳	فصل سوم: شورای عالی مالیاتی
۶۴	گفتار اول: ساختار و ترکیب شورا
۶۴	مبحث اول: ترکیب شورا
۶۴	مبحث دوم: شرایط اعضای شورا
۶۴	بند اول: اعضای منتخب از کارکنان وزارت
۶۵	بند دوم: سایر اعضای شورا
۶۵	مبحث سوم: انتصاب اعضای شورا
۶۵	مبحث چهارم: دوره عضویت اعضای شورا
۶۵	مبحث پنجم: رئیس شورا
۶۶	مبحث ششم: نصاب رسمیت جلسات و تصمیمات شورا
۶۶	گفتار دوم: حدود صلاحات و اختیارات شورا
۶۶	مبحث اول: تهیه بیانیه ریختنامه
۶۷	مبحث دوم: پیشنهاد اهدای اراضی
۶۷	مبحث سوم: اعلام نظر مشورتی
۶۸	مبحث چهارم: مرجع رسیدگی رای تعی هیأت حل اختلاف مالیاتی
۶۸	مبحث پنجم: ایجاد وحدت رویه
۶۹	مبحث ششم: ارسال یک نسخه از رای هیأت نزد دادستان انتظامی
۶۹	گفتار سوم: شعب شورا
۶۹	مبحث اول: ترکیب شعب شورا
۶۹	مبحث دوم: وظایف شعب شورا
۷۰	گفتار چهارم: چگونگی اعتراض به آرای قطعی و رسیدگی شورا
۷۰	مبحث اول: کسانی که می‌توانند اعتراض نمایند
۷۰	بند اول: اداره امور مالیاتی
۷۰	بند دوم: مؤدی مالیاتی
۷۱	مبحث دوم: مهلت اعتراض
۷۲	مبحث سوم: جهات شکایت
۷۲	مبحث چهارم: مدارک لازم جهت ثبت شکایت
۷۴	مبحث پنجم: نحوه رسیدگی شورا
۷۶	مبحث ششم: آرای قابل شکایت در شورا

فصل چهارم: هیأت موضوع ماده ۲۵۱ مکرر ۷۷

- گفتار اول: ترکیب و ساختار هیأت ۸۰
- گفتار دوم: صلاحیت و حدود اختیارات هیأت ۸۰
- گفتار سوم: دستورالعمل اجرایی ۸۰

فصل پنجم: دادستانی انتظامی مالیاتی ۸۳

- گفتار اول: شرایط و نحوه انتصاب دادستان ۸۴
- مبحث اول: شرایط دادستان انتظامی ۸۴
- مبحث دوم: نحوه انتصاب دادستان ۸۴
- گفتار دوم: حدود وظایف و اختیارات دادستان انتظامی ۸۴
- گفتار سوم: جهات شروع به رسیدگی و تحقیق دادستان ۹۲
- گفتار چهارم: تصمیم دادستان ۹۴
- ۱- دستور بایگانی شدن پرونده ۹۴
- ۲- صدور قرار منع تعقیب ۹۵
- ۳- صدور کیفرخواست ۹۵
- گفتار پنجم: مرجع رسیدگی به تخلفات ۹۵
- گفتار ششم: دادگاه اختصاصی اداری ۹۷
- مبحث اول: ترکیب و ساختار ۹۷
- مبحث دوم: صلاحیت و حدود وظایف دادگاه ۹۷

فصل ششم: نظارت قضائی بر آرای مالیاتی ۹۹

- گفتار اول: جایگاه دیوان عدالت اداری ۱۰۰
- گفتار دوم: نحوه تقدیم شکایت به دیوان ۱۰۴
- گفتار سوم: مرجع تقدیم دادخواست ۱۰۵
- گفتار چهارم: مهلت تقدیم دادخواست ۱۰۶
- گفتار پنجم: نحوه رسیدگی در دیوان ۱۰۶
- گفتار ششم: رسیدگی در شعب تجدیدنظر دیوان ۱۰۷
- گفتار هفتم: وضعیت اجرایی رأی مالیاتی موضوع شکایت ۱۰۷

ضمائم ۱۰۹

نمونه‌ها

- ۱- برگ تشخیص مالیات اشخاص حقوقی ۱۰۹

۱۱۱	۲- برگ تشخیص مالیات مشاغل
۱۱۳	۳- برگ تشخیص مالیات املاک
۱۱۶	۴- برگ تشخیص مالیات بر ارث
۱۲۰	۵- برگ تشخیص مالیات حقوق
۱۲۲	۶- برگ مطالبه مالیات تکلیفی
۱۲۴	۷- برگ مطالبه مالیات نقل و انتقال املاک
۱۲۶	۸- برگ مطالبه حق تمبیر
۱۲۸	۹- برگ اعتراض / تقاضای تجدید رسیدگی
۱۳۰	۱۰- رأی، رأی اکت، رأی اختلاف مالیاتی
۱۳۲	۱۱- رأی مالیات قطعی
۱۳۴	۱۲- فرم واخواهی شورای عالی مالیاتی
۱۳۸	۱۳- درخواست رونده بیانی از طرف شورای عالی مالیاتی
۱۳۹	۱۴- رأی شعبه شورای عالی مالیاتی
۱۴۰	۱۵- ارسال رأی شورای عالی مالیاتی
۱۴۱	۱۶- نکات قابل توجه جهت اعتراض به هیأت موضوع ماده ۲۵۱ مکرر ق.م.م.
۱۴۲	۱۷- فرم شکایت به هیأت موضوع ماده ۲۵۱ مکرر ق.م.م.
۱۴۴	۱۸- ادعانامه دادستانی
۱۴۵	۱۹- راهنمای طرح دادخواست در دیوان عدالت اداری
۱۵۴	۲۰- برگ دادخواست بدوی دیوان عدالت اداری
۱۵۶	۲۱- برگ دادخواست تجدیدنظر دیوان عدالت اداری

دستورالعمل‌ها

۱۵۸	۱- دستورالعمل دادرسی مالیاتی
۲۰۶	۲- منشور حقوق مؤدیان مالیاتی
۲۰۷	۳- دستورالعمل تکمیل فرم شکایت به شورای عالی مالیاتی
۲۱۱	منابع و مآخذ

مطابق اصل پنجاه و یکم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که مقرر داشته: «هیچ نوع مالیات وضع نمی‌شود مگر به موجب قانون. موارد معافیت و بخشودگی و تخفیف مالیاتی به موجب قانون مشخص می‌شود.» وصول مالیات محتاج نص قانونی است. از این رو قانون مالیات‌های مستقیم مشخص کرده که چه افرادی مشمول پرداخت مالیات بوده و نحوه وصول، معافیت، بخشودگی و جریمه مالیاتی چگونه است. و همچنین املاک و مستغلاتی که مشمول پرداخت مالیات هستند را مشخصاً بیان می‌کند.

در حقوق مالیاتی به پرداخت کننده مالیات مؤدی گفته می‌شود. چنانچه در خصوص نحوه پرداخت، معافیت مالیات و آیا این که مالیات به نحو صحیح و قانونی مطالبه و وصول شده است؛ اختلافی بین مؤدی و اداره امور مالیاتی حادث شود قانونگذار برای حل اینگونه اختلافات مراجع خاصی را پیش روی کده است. در ماده ۲۴۴ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ مصرح است که: «مجددی به کلیه اختلاف‌های مالیاتی جز در مواردی که ضمن مقررات این قانون مرجع دیگری تعیین شده، هیأت حل اختلاف مالیاتی است.» بنابراین رسیدگی به اختلافات مالیاتی در صلاحیت ذاتی هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی قرار گرفته است. گرچه برخی از آرای هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی به حکم قانون قطعی تلقی می‌شود؛ در عین حال رسیدگی به اینگونه اختلافات در دو مرحله‌ای است که به هیأت‌های حل اختلاف بدوی و تجدیدنظر تقسیم‌بندی شده است.

در مجموعه حاضر که به زبان ساده به رشته تحریر درآمده به مطالعه و بررسی هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی پرداخته‌ایم.

در نگارش کتاب سعی نموده‌ایم که ساده و روان و بی‌تکلف بنویسیم تا قابل استفاده عموم باشد.

این اثر مشتمل بر شش فصل و یک فصل مقدماتی به شرح ذیل می‌باشد:

فصل مقدماتی - کلیات که دارای سه گفتار به ترتیب؛ گفتار اول: تعاریف و اصطلاحات ماده ۲۳۸ ق.م.م، گفتار دوم: شرایط پذیرش اعتراض و گفتار سوم: آثار پذیرش اعتراض می‌باشد. فصل اول - هیأت حل اختلاف مالیاتی بدوی که شامل شش گفتار به ترتیب؛ گفتار اول: ترکیب هیأت، گفتار دوم: نحوه تشکیل هیأت، گفتار سوم: حدود وظایف و اختیارات هیأت، گفتار چهارم: چگونگی تشکیل پرونده، گفتار پنجم: نحوه رسیدگی و صدور رأی و

گفتار ششم: امتیاز عدم مراجعه به هیأت می باشد. البته در هر گفتار مباحث و بندهایی پیش بینی شده که به مسائل جزئی پرداخته است. فصل دوم- هیأت حل اختلاف مالیاتی تجدیدنظر دارای شش گفتار به ترتیب: گفتار اول: چه کسانی حق اعتراض به آراء هیأت را دارند، گفتار دوم: شرایط اعتراض، گفتار سوم: مرجع تقدیم اعتراض، گفتار چهارم: تکالیف اداره امور مالیاتی، گفتار پنجم: ترکیب و ساختار هیأت تجدیدنظر و گفتار ششم: وظایف و اختیارات هیأت تجدیدنظر می باشد. در این فصل نیز به فراخور مطلب مباحثی تعریف شده است. فصل سوم- شورای عالی مالیاتی که دارای چهار گفتار به ترتیب: گفتار اول: ساختار و ترکیب شورا، گفتار دوم: حدود صلاحیت و اختیارات شورا، گفتار سوم: شعب شورا، گفتار چهارم: چگونگی اعتراض به آرای قطعی و رسیدگی شورا می باشد. این فصل نیز به فراخور موضوع به مباحث مختلف تقسیم شده است. فصل چهارم- هیأت موضوع ماده ۲۵۱ مکرر که دارای سه گفتار به ترتیب: گفتار اول: ترکیب و ساختار هیأت، گفتار دوم: صلاحیت و حدود اختیارات هیأت، گفتار سوم: دستورالعمل اجرایی می باشد. فصل پنجم- دادستانی انتظامی مالیاتی شامل شش گفتار به ترتیب: گفتار اول: شرایط و نحوه انتصاب دادستان، گفتار دوم: حدود وظایف و اختیارات دادستان انتظامی، گفتار سوم: جهات شروع به رسیدگی و تحقیق دادستان، گفتار چهارم: رسیدگی به دادستان، گفتار پنجم: مرجع رسیدگی به تخلفات و گفتار ششم: دادگاه اختصاصی اداری می باشد. و فصل ششم- نظارت قضائی بر آرای مالیاتی که دارای هفت گفتار به ترتیب: گفتار اول: جایگاه دیوان عدالت اداری، گفتار دوم: نحوه تقدیم شکایت به دیوان، گفتار سوم: مرجع تقدیم دادخواست، گفتار چهارم: مهلت تقدیم دادخواست، گفتار پنجم: نحوه رسیدگی به دیوان، گفتار ششم: رسیدگی در شعب تجدیدنظر دیوان و گفتار هفتم: وضعیت اجرایی رأی مالیاتی موضوع شکایت می باشد. بخش پایانی این اثر اختصاص به دستورالعمل ها و نمونه فرم ها مرتبط دارد. ورود به یکی از مباحث حقوق مالیاتی که سابقه تحقیقی ندارد؛ کاری است نو که ممکن است نواقصی را به همراه داشته باشد. مع الوصف از اهل فن انتظار دارد ضمن غرض عین نقطه نظرات و دیدگاه های خود را به آدرس زیر ارسال تا در چاپ های بعدی مورد استفاده قرار گیرد.

امید است این اثر ناچیز فتح بابی باشد تا اهل قلم راهکارهای علمی آن را پر بار سازند.

والسلام

سید احمد باختر

احمد زارع مقدم

مدرس دانشگاه و وکیل پایه یک دادگستری

مدرس دانشگاه و رئیس امور مالیاتی

bakhtars@yahoo.com

Zarea.ahmad@yahoo.com